

KENNIS DELEN TEGEN ARMOEDE

Jaarverslag 2017/18

VSO's visie is een wereld zonder armoede*

Missie

We bestrijden armoede door het delen van kennis. Met wie we ook samenwerken, organisaties of overheden, we doen dit altijd vanuit onze vier uitgangspunten:

- Door mondiaal te denken kunnen we de wereld veranderen.
- Vooruitgang is alleen mogelijk door samenwerking.
- Mensen zijn de beste aanjagers van verandering.
- Kennis is het krachtigste instrument.

*VSO in Nederland maakt onderdeel uit van het wereldwijde VSO-netwerk.

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	2 - 3
De VSO-aanpak	4 - 7
De wereldwijde resultaten	8 - 10
Focus op onderwijs	11 - 12
Verhaal: Onderwijs voor kinderen in crisis in Bangladesh	13
Focus op gezondheid	14 - 15
Verhaal: Een positieve verandering in de levens van gevangenen in Zimbabwe	16 - 17
Focus op werk & inkomen	18 - 19
Verhaal: Farmer Centers voor boeren in Bangladesh	20 - 21
Medewerkers over hun werk bij VSO	22 - 23
Activiteiten en resultaten VSO in Nederland	24 - 25
Verhaal: Kunnen Farmer Centers in Bangladesh zelfstandig verder?	26 - 27
Adviesbureau Berenschot zoekt het uit voor VSO	
Activiteiten en resultaten VSO in Nederland	28 - 33
Medewerkers over hun werk bij VSO	34 - 35
Organisatie & management	36 - 45
Toekomstvisie	46 - 47
Interview VSO-directeur Erik Ackerman	48

VOORWOORD

Voor u ligt het jaarverslag van VSO over de periode april 2017 tot en met maart 2018. Als nieuwe directeur van VSO heb ik alleen die laatste maand meegemaakt. Toch heb ik in die korte periode al persoonlijk kennis kunnen maken met enkele VSO-vakdeskundigen en -programma's. Ik heb gezien dat onze aanpak om armoede te bestrijden door kennis te delen en mensen met elkaar te verbinden, werkt!

Neem bijvoorbeeld Oeganda. In de noordelijke provincie Gulu verloopt het herstel na een jarenlange oorlog langzaam. De zorg blijft achter, baby's overlijden onnodig door gebrek aan goede kraamzorg en het aantal tienerzwangerschappen is hoog. VSO heeft geholpen om binnen het streekziekenhuis van Gulu een neonatale afdeling

op te zetten. Ik ontmoette verloskundige Marianne Bontenbal die, samen met Gerieke Zandberg en Dieke Spitz, al tientallen verloskundigen, verpleegkundigen en artsen getraind heeft. Het resultaat? Meer gezonde moeders en baby's en een structurele versterking van de moeder- en kindzorg.

“VSO is in Oeganda een constante factor. Daardoor hebben we het vertrouwen kunnen winnen van de mensen en een netwerk opgebouwd. Ons doel is om zoveel mogelijk mensen te trainen. De kennis die we op hen overbrengen gaat nooit verloren. Dat maakt dit werk zo waardevol.”

Marianne Bontenbal

©VSO/George Scott

Lerarenopleiding

In Cambodja hebben inmiddels bijna alle kinderen toegang tot basisonderwijs. De kwaliteit daarvan is echter te laag doordat de leraren niet of niet goed opgeleid zijn. Ik ontmoette Wim Voskuilen die er, samen met het ministerie van Onderwijs in Cambodja, een nieuwe lerarenopleiding ontwikkelde. Die opleiding duurt vier jaar in plaats van de huidige twee jaar, waardoor de kwaliteit van het onderwijs in Cambodja zal stijgen. Ook heeft hij bijgedragen aan een systematische aanpak van bijscholing van de reeds werkzame leerkrachten. Wim is onlangs teruggegaan naar het ministerie van Onderwijs in Cambodja, om de start van de nieuwe opleidingen in november 2018 te begeleiden.

Jeugdwerkgelegenheid

In de Tanzaniaanse provincie Mtwara is een groot aantal jongeren werkloos en mist daardoor een toekomstperspectief. Samen met onze partner Randstad en lokale partner VETA werken we daar aan beter vakonderwijs. We bereiden jongeren voor op de arbeidsmarkt door ze te laten nadenken over een toekomst als werknemer of zelfstandige. Ook brengen we ze de nodige vaardigheden bij zoals het maken van een cv en het voeren van een sollicitatiegesprek.

Ik ben trots op de projecten waar ik in deze korte periode kennis mee heb gemaakt en op wat we dit jaar met onze partners, donateurs, fondsen en vakdeskundigen hebben bereikt. In dit Jaarverslag blikken we terug op deze en alle andere projecten waar VSO het afgelopen jaar bij betrokken is geweest.

Erik Ackerman
Directeur - VSO Nederland

“Wat mij het meest is bijgebleven is het enthousiasme van de studenten tijdens de training en de twinkeling in hun ogen als we eenmaal een baan voor ze gevonden hadden. Inmiddels zijn er twee Career Centres waar trainingen worden gegeven en waar het lokale bedrijfsleven en werkzoekenden bij elkaar worden gebracht om heel concreet banen te creëren.”

Intercedente en consultant Randstad
Marleen Schoppers

Er komen jaarlijks

10 miljoen jongeren op de arbeidsmarkt.

DE VSO-AANPAK

‘Leave no-one behind’ staat centraal in alles wat we doen.

VSO werkt aan een wereld zonder armoede, waarin niemand achterblijft, en brengt daarvoor mensen samen om kennis, ervaring en vakmanschap te delen. Dat doen we wereldwijd al sinds 1958 en in Nederland sinds 1989. Ons werk blijft nodig. Weliswaar is wereldwijd de absolute armoede verminderd, nog altijd zijn er honderden miljoenen mensen die achterblijven. De kloof tussen arm en rijk wordt steeds groter. Deze ontwikkeling zien we in het westen, maar ook in het zuiden. Op het moment bezitten slechts acht miljardairs wereldwijd evenveel als de armste helft van de wereldbevolking.

Vraagstukken zoals klimaatverandering en grootschalige migratie bedreigen de bestaanszekerheid van velen. Ook mensen in rurale gebieden, minderheden, vrouwen, jongeren en mensen met een handicap profiteren vaak niet van de vooruitgang. De Verenigde Naties hebben dan ook erkend dat om succesvol de ambitieuze Sustainable Development Goals te behalen, een ‘Leave no-one behind strategie’ nodig is: met aandacht voor de meest kwetsbare groepen.

Wij zien het delen van kennis en vaardigheden als de sleutel in het bestrijden van armoede.

Wat onderscheidt VSO?

- Wij werken volgens het **Volunteering for Development**-model. Dit betekent dat we werken aan een samenleving waarin iedereen meedoet, gemeenschappen en mensen weerbaar worden en overheden en instituties aanspreekbaar zijn op wat zij doen om iedereen een kans te geven op een waardig bestaan.
- VSO verbindt wereldwijd toegewijde mensen om samen oplossingen te bedenken en uit te voeren. Wij werken samen op basis van gelijkwaardigheid. Zo werken alle vakdeskundigen voor een lokaal salaris en altijd in nauwe verbinding met de lokale gemeenschappen waar vooruitgang het meest nodig is. We werken zowel met vakdeskundigen uit de landen zelf als met internationale vakdeskundigen.
- Onze vakdeskundigen werken niet geïsoleerd, maar in meerjarige programma's. Zo'n programma begint met een goed gesprek met de gemeenschappen: wat ervaren zij en wat is er volgens hen ter plekke nodig om vooruitgang te boeken? We maken een analyse en betrekken daarbij ook andere relevante partijen, zoals overheden, kennisinstellingen en lokale maatschappelijke organisaties. We werken aan meetbare resultaten en veranderingen die blijvend zijn.
- We betrekken ook kennis die we zelf niet in huis hebben. Bedrijven die hun kennis willen delen bijvoorbeeld. Zij ondersteunen het werk van VSO door deze kennis via korte of langere uitzendingen van medewerkers die net als onze andere vakdeskundigen lokaal actief zijn.
- We geloven dat uitsluiting en armoede geen natuurverschijnselen zijn, maar het resultaat van beslissingen en handelen van mensen. Dus kunnen mensen zelf ook hun leven veranderen als zij in staat zijn om het lot in eigen handen te nemen. Binnen al ons werk staat centraal dat we bouwen aan menselijk kapitaal.

In Noord-Oeganda kan slechts 1 op de 10 mensen het basisonderwijs afmaken. Het onderwijsprogramma van VSO helpt meisjes om ook onderwijs te kunnen volgen.

Drie thema's met vijf aandachtsgebieden

We focussen ons op de **thema's onderwijs, gezondheid en werk & inkomen**, omdat deze terreinen cruciaal zijn in de bestrijding van armoede. We werken aan gelijke kansen voor iedereen. Ook onderwijs en banen voor mensen met een handicap staat hoog op de agenda. Deze drie thema's werken we uit in programma's met **vijf aandachtsgebieden**:

Gezondheid van moeders en pasgeborenen

Verbeteren van zorg aan pasgeboren baby's en veiligere geboortes met beter geschoolde medewerkers: elk jaar sterven wereldwijd 2,6 miljoen baby's in de eerste 28 dagen van hun leven. Veel van deze sterfgevallen zijn relatief eenvoudig te voorkomen.

Toegankelijk onderwijs voor iedereen

Ieder kind heeft recht op toegang tot goed onderwijs. VSO zet zich in voor het vergroten van de toegang tot onderwijs voor meisjes, mensen met een handicap en minderheden. Ook werken we aan kwaliteitsverbetering en innovatie.

Seksuele en reproductieve gezondheidsrechten

Voorlichting over seksuele gezondheid zorgt ervoor dat jongeren in staat zijn om zelf keuzes te maken over hun lichaam. Ook de bestrijding van hiv en aids, veilig bevallen en goede moeder- en kindzorg zijn onderdeel van ons werk.

Werkgelegenheid en ondernemerschap voor jongeren

De bevolking groeit snel. Vooral in Afrika komen elk jaar vele miljoenen jongeren op de arbeidsmarkt, maar hun kansen zijn beperkt. VSO werkt aan beroepsonderwijs dat beter aansluit op de arbeidsmarkt en bereidt jongeren voor op een baan of een eigen bedrijf.

Meer inkomen voor boeren

Veel boeren in ontwikkelingslanden hebben een karig bestaan, ze werken enkel voor hun eigen levensonderhoud. VSO werkt aan het versterken van de waardeketen: we trainen boeren, helpen aan betere materialen of zaden, en zorgen ervoor dat zij toegang krijgen tot lokale markten, waardoor hun inkomsten toenemen.

In al ons werk kijken we hoe we sterkere gemeenschappen kunnen bouwen, waar niemand over het hoofd wordt gezien of wordt achtergelaten.

DE VSO-AANPAK

©VSO

Meer dan 22.000 kansarme kinderen uit gemarginaliseerde gemeenschappen in Ethiopië hebben al geprofiteerd van de onderwijsprogramma's van VSO.

©ICS/Jeffrey DeKock

VSO heeft het eerste ICS-project gericht op gehandicapten gelanceerd. In Kenia komen vrijwilligers op voor de rechten van mensen met een handicap. Ze brengen bijvoorbeeld gebarentaal onder de aandacht in de gemeenschappen. ICS staat voor International Citizen Service en is een door de Britse overheid gefinancierd programma dat jongeren de mogelijkheid biedt vrijwilligerswerk te doen.

In Sierra Leone hebben VSO-vakdeskundigen een pilot gedaan met draagbare echografieapparaten op batterijen. De 'V-scanners' worden nu gebruikt in vijf verloskundigenpraktijken. Door het gebruik van de scanners kunnen complicaties tijdens de zwangerschap eerder worden vastgesteld.

©VSO/Peter Caton

©VSO/Talha Chouri

Een VSO-campagne om bewustzijn te creëren omtrent seksueel geweld heeft in Pakistan 472.000 mensen bereikt. Met als resultaat dat de inspecteur-generaal van de politie heeft toegezegd een opvanghuis voor vrouwen en kinderen die slachtoffer zijn van huiselijk geweld in Islamabad op te richten.

VSO heeft in India 5.000 boeren geholpen met het vergroten van hun landbouwvaardigheden, waardoor ze de productiekosten konden verminderen en de opbrengsten konden.

In 2017/18 heeft VSO in de volgende 24 landen gewerkt:

Bangladesh, Cambodja, Ethiopië, Ghana, India, Kenia, Lesotho, Malawi, Mozambique, Myanmar, Nepal, Nigeria, Pakistan, Papoea Nieuw Guinea, Filipijnen, Rwanda, Sierra Leone, Zuid-Afrika, Swaziland, Tanzania, Thailand, Oeganda, Zambia, Zimbabwe.

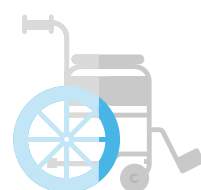

©VSO/Georgia Scott

Dankzij het opzetten van een Neonatale Intensive Care Unit (NICU) in het Referral Hospital in Gulu, Oeganda, is de babysterfte afgenomen van 50 tot 10%.

DE WERELDWIJDE RESULTATEN

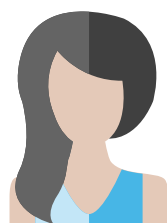
Vorig jaar ondersteunden
onze programma's:

12.351
mensen met een
handicap

509.985
kinderen en jongeren
(onder 19)

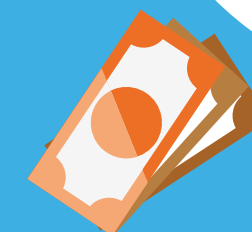
915.187
vrouwen en meisjes

©VSO/Nicholas Seun Adatsi

In 2017/18 hebben we
meer dan **1.500.000**
mensen ondersteund,
waaronder:

325.000+
mensen via onze
onderwijsprogramma's

115.000+
mensen via onze
werk & inkomen
programma's

900.000+
mensen via onze
gezondheidsprogramma's

185.000+
mensen via onze
andere programma's

DE WERELDWIJDE RESULTATEN

Internationale vakdeskundigen

98 corporates

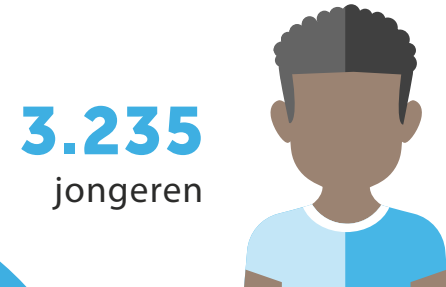

106 professionele vakdeskundigen uit het noorden

130 Professionele vakdeskundigen uit het zuiden (die in ontwikkelings-landen werkten)

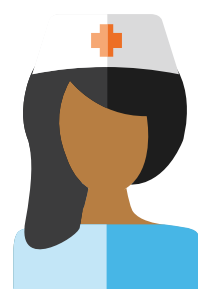
Nationale vakdeskundigen

2 corporates

559 professionele vakdeskundigen

FOCUS OP ONDERWIJS

Onderwijs moet een recht van alle kinderen zijn, ongeacht wie ze zijn of waar ze vandaan komen. We zorgen ervoor dat kinderen, waar ook ter wereld, een gelijke kans hebben om te leren.

Tienerzwangerschappen, taboes rondom menstruatie en vooroordelen houden meisjes weg van school in Nepal. Het onderwijsproject van **Sisters for Sisters** helpt meisjes weer terug te keren naar school door ze een 'Big Sister' te geven. Deze 'Big Sisters' zijn vrijwilligers uit de gemeenschap die meisjes door hun tienerjaren heen helpen. Ze steunen de meisjes en geven ze bijvoorbeeld taboe-doorbrekende informatie over seksualiteit. Als de 'Little Sisters' ouder worden, ondersteunt VSO hen om over te stappen naar hogere niveaus van onderwijs. Dit jaar begon VSO ook haar grootste opleidingsproject tot nu toe.

Op elke lagere school in Rwanda wordt gewerkt met het **'Building Learning Foundations'**-project. Het doel is om de reken- en leesvaardigheid van kinderen te verbeteren, en om klaslokalen toegankelijk te maken voor kinderen met een handicap. Een ander project in Rwanda, **'Strengthening School Readiness'**, zorgt ervoor dat kinderen van drie tot vijf jaar oud klaar zijn voor school. Vrijwilligers werken met ouders, leraren en lokale leiders in één van de armste gebieden van het land. Ze helpen kinderen met een handicap te identificeren en zorgen ervoor dat ze alle benodigheden hebben om samen met hun leeftijdsgenoten te kunnen leren.

93,8% van de 'Little Sisters' gelooft dat het project hen helpt op school te blijven.

Big Sisters met de little sisters in Nepal.

Laboratorium op wielen

In één van de meest afgelegen regio's van Nigeria raken jonge mensen achter in natuurkunde. Minder dan een kwart van de scholen heeft wetenschapslaboratoria. Dus besloot VSO om daar een mobiele Science Lab te introduceren. Dit laboratorium op wielen reist rond in scholen in Katsina, een van de armste staten van Nigeria. Het een unieke kans voor jonge mensen om in natuurkunde te duiken. VSO werkte samen met het Ministerie van Onderwijs en Nigeria's National Youth Service Corps om jonge Nigeriaanse afgestudeerden te strikken om vrijwilligerswerk te doen op scholen. Deze jonge vrijwilligers verzorgen nu de natuurkundelessen in het mobiele Science Lab. Zij zijn de toekomstige leraren van Nigeria.

Tabletonderwijs

In Malawi hebben we het tabletonderwijs op scholen geïntroduceerd. Met een gemiddelde klassengrootte van maximaal 90 leerlingen, maakt ons **Unlocking Talent**-project lesgeven mogelijk met behulp van tablettechnologie. Tegen maart 2018, zagen 90.000 kinderen van 110 basisscholen enorme verbetering in hun leren. De scores van lezen verdubbelden en meisjes blijven niet langer achter op jongens.

7.500 studenten
in Nigeria
krijgen onderwijs in ons
laboratorium op wielen.

In 2019 bereikt
'Unlocking Talent' ruim
300.000
leerlingen.

©VSO/Onye Ubanatu

Jongeren op scholen in de staat Katsina in Nigeria hebben nu, door het 'laboratorium op wielen', toegang tot wetenschappelijk onderwijs.

©VSO/Abir Aboulihan

Onderwijs voor kinderen in crisis in Bangladesh

"Deze jonge Rohingya-kinderen bevinden zich in een kwetsbare periode van hun leven. De 'Early Years Guide' brengt deskundige kennis van overal in de wereld samen om Rohingya-vrijwilligers de tools te geven die ze nodig hebben om hen te ondersteunen."

Professor Marilyn Leask is medevoorzitter van MESH - the Mapping Educational Specialist Knowledge Initiative

Er zijn meer dan een half miljoen Rohingya-vluchtelingenkinderen die in kampen in Cox's Bazar, Bangladesh wonen. Ze hebben geweld ervaren en zijn getraumatiseerd in de meest cruciale jaren van hun leven. De meeste kinderen missen veilige ruimtes om te leren en te spelen. We werken daar nu met een programma dat zorg en onderwijs biedt aan kinderen van drie tot vijf jaar (Early Childhood Care and Education).

De kinderen leren, met behulp van liedjes en verhalen, de wereld om hen heen beter te begrijpen. Het draagt bij aan hun emotionele ontwikkeling en aan het leren lezen, schrijven en rekenen. Zo zorgen we ervoor dat deze hele generatie toch toegang heeft tot onderwijs.

VSO heeft met vooraanstaande onderwijsspecialisten een handleiding ontwikkeld voor mensen die onderwijs geven aan jonge kinderen in crisissituaties. De handleiding is te downloaden en dus voor iedereen beschikbaar. Nationale en internationale vakdeskundigen hebben samen met Rohingya-vrijwilligers het onderwijsprogramma in verschillende kampen geïntroduceerd.

Cox's Bazar biedt
nu onderdak aan
700.000
Rohingya vluchtelingen

FOCUS OP GEZONDHEID

Slechte gezondheid is zowel een oorzaak als een gevolg van armoede. Het creëert een vicieuze cirkel. Degenen die in armoede leven, worden te ziek om te werken en hebben geen geld en toegang tot gezondheidszorg. Dit drijft mensen verder in armoede. VSO-vakdeskundigen werken samen met medewerkers uit de gezondheidszorg, gemeenschappen en overheden om de gezondheidsdiensten te verbeteren.

Gezondheid in de eerste levensmaand

Elk jaar sterven meer dan 2,6 miljoen baby's binnen de eerste 28 dagen van het leven. Bijna 300.000 vrouwen sterven nog steeds aan complicaties bij de bevalling. De meeste van deze sterfgevallen vinden plaats in ontwikkelingslanden en zijn vaak te voorkomen. Wij ondersteunen professionals in de gezondheidszorg in het bieden van betere kwaliteit en ondersteunen gemeenschappen in het krijgen van betere toegang tot gezondheidszorg voor moeders en pasgeborenen.

In Myanmar hebben VSO-vakdeskundigen een bijdrage geleverd aan de daling van moedersterfte.

Dit door het begeleiden van 50 verloskundigen die hun kennis weer hebben overgedragen aan 672 stagiaires. In Tanzania heeft VSO voor moeders en pasgeborenen de toegang tot gezondheidsdiensten verbeterd in acht districtsziekenhuizen in de provincies Lindi en Mtwara. Daarnaast is ook de kwaliteit van de gezondheidszorg verbeterd. VSO-vakdeskundigen hebben medewerkers getraind in het gebruik van draagbare echografie-apparaten. Ze hebben ook geholpen bij de oprichting van speciale intensive-care-units voor pasgeborenen en het ontwikkelen van speciale checklists die zorgverleners helpen bij het monitoren van baby's tijdens de eerste cruciale uren van hun leven.

©VSO/Georgie Scott

Amina Nakukonde, 30, ondervond complicaties bij haar bevalling in het ziekenhuis in Gulu, Oeganda. Gelukkig zorgde VSO-verloskundige Marianne Bontenbal ervoor dat zij de juiste behandeling kreeg.

Seksuele en reproductieve gezondheid jongeren

Door educatie over seksuele en reproductieve gezondheid leren jongeren dat ze baas zijn over eigen lichaam. Maar ze worden vaak buiten het gesprek over seksualiteit gelaten. Dit geldt vooral voor mensen die hiv-positief zijn, gehandicapt en LHBT-mensen. Door het stigma spreken zij zich nog te weinig uit in het openbaar.

Via de Gender Empowerment and Development to Enhance Rights (GENDER) heeft VSO 1.069 jongeren opgeleid tot vrijwilligers in gemeenschappen in zes landen in zuidelijk Afrika. Deze vrijwilligers geven informatie over seksuele en reproductieve gezondheid en promoten een gedragsverandering bij hun leeftijdsgenoten. In totaal hebben zij 35.990 jonge mensen in Lesotho, Malawi, Mozambique, Swaziland, Zambia en Zimbabwe bereikt.

©VSO

Niyonsaba Brown traint 140 gezondheidswerkers en verpleegkundigen in Nyagatare, Rwanda. Ze leert hen gebarentaal, zodat ze kunnen communiceren met hun dove patiënten.

"Er zijn in de dovengemeenschap veel problemen rondom seksuele gezondheid - bijvoorbeeld tienerzwangerschappen. Het is geweldig om te kunnen helpen met informatie en diensten."

Mukeshimana Marie-Claire, 38, één van de verpleegsters die door VSO-vakdeskundigen getraind is

"Vóór de start van het programma waren sommigen niet meer dan levende lijken. Nu zien zelfs de gevangenen die hiv-positief zijn er gezond uit."

Commentaar van een gevangene uit Zimbabwe

In Zimbabwe is het aantal hiv-infecties in gevangenissen twee keer zo hoog als in de normale samenleving. VSO werkt aan het verbeteren van de gezondheid van hiv-positieve gevangenen.

Gevangenen worden getraind om peer-support te bieden, educatie te geven over hiv en seksuele en reproductieve gezondheid en andere gedetineerden te helpen in de cel. Ze fungeren als vrijwillige rolmodellen en hebben een positieve invloed op de levens van de zwaksten en meest gemarginaliseerden uit hun gemeenschap.

100% stijging in gebruik hiv-medicatie.

Tracey Ben heeft de verwoestende gevolgen van het leven in een gevangenis met weinig faciliteiten gezien. "We hebben allemaal een andere achtergrond en hebben verschillende misdaden begaan. Peer-educatie is van cruciaal belang bij het bouwen van bruggen."

Een omgeving creëren waarin gedetineerden zich comfortabel voelen en met anderen kunnen delen dat ze hiv-besmet zijn heeft geleid tot een toename van 100% in gebruik van hiv-medicatie. Ook na hun vrijlating gebruiken de peer-supporters de vaardigheden die ze hebben geleerd om hun eigen gemeenschap te ondersteunen, een bijdrage te leveren aan de samenleving en het stigma op ex-delinquenten te verminderen.

514 gevangenen zijn getraind in het ondersteunen van andere gevangenen met hiv.

Een positieve verandering in de levens van gevangenen in Zimbabwe

FOCUS OP WERK & INKOMEN

Miljoenen mensen hebben geen betrouwbare bron van voedsel en inkomsten om zichzelf en hun families te onderhouden. Onze vakdeskundigen werken midden in gemeenschappen en delen hun kennis en vaardigheden. Zo helpen ze de medemens een veilig en waardig leven op te bouwen en financieel onafhankelijk te worden.

Duurzaamheid centraal in ontwikkeling

Door hun vaardigheden en ervaring te delen, helpen VSO-vakdeskundigen bij de totstandkoming van langdurige verandering in de gemeenschappen waarin ze werken.

Het 'Cocoa Life'-programma in Ghana heeft 905 gemarginaliseerde vrouwen en mannen getraind in vaardigheden op het gebied van bijvoorbeeld commerciële landbouw en textiel. Dertig procent van de opgeleide mensen past deze vaardigheden nu toe om hun inkomen te ondersteunen.

Kleine boeren in Zanzibar hebben hun opbrengsten tot

66%

verhoogd via VSO's CASH-project.

Dankzij het project 'Commercial Agriculture for Smallholder Farmers in Horticulture' (CASH) in Tanzania nam de opbrengst voor kleine boeren in Zanzibar met maar liefst 66% toe. Dit project focust op vrouwen en mensen met een handicap en heeft hen geholpen met het verbeteren van de toegang tot hulpbronnen, technologie en markten. Dit betekent dat ze meer controle hebben over wanneer, waar en aan wie zij hun producten verkopen.

Toekomstbestendige landbouw

Klimaatverandering, eisen van de markt, natuurrampen... Er zijn zoveel situaties die in één klap het levensonderhoud van de armsten ter wereld kunnen verwoesten.

In Cambodja werden rijstboeren gesteund door onvoorspelbare regen en het gebrek aan toegang tot de markt. Dit maakte het boerenbedrijf steeds minder rendabel. Ons project 'Improving Market Access for the Poor' (IMA4P) richt zich hier op. Vakdeskundigen hebben een innovatieve zaaimachine geïntroduceerd, genaamd de 'Eli Rice Seeder'. Door de zaaimachine hoeven boeren niet langer zaden met de hand te planten, waardoor de arbeidskosten met 30% omlaag gaan. Voor veel boeren heeft dit gezorgd voor financiële onafhankelijkheid.

Deze rijstboeren zijn nu ook lid van het 'Sustainable Rice Platform'. Dit platform brengt mensen samen in de strijd tegen de grootste problemen in de rijstteelt. Denk hierbij aan klimaatverandering, duurzaamheid en de verhouding tussen vraag en aanbod op de internationale markt. Daarnaast zorgen ze er voor dat boeren een eerlijke prijs krijgen. Het lidmaatschap van het platform heeft de boeren veel kosten bespaard, veel opbrengsten opgeleverd en gezorgd voor toegang tot de EU-markt.

"Ik hou van JOIKKO omdat het een sociale onderneming is. Ik wil dat dit 'Farmer Center' een model is voor anderen. Voor mij heeft het een enorm verschil gemaakt."

Mohammed Azadul Islam, 33, Farmer Center Entrepreneur (FCE) in Bhangni, Bangladesh

Voor boeren in Bangladesh zorgen hoge marktprijzen, hoge rentes bij leningen en slechte opbrengsten voor steeds meer schulden en armoede. Als onderdeel van het 'Growing Together'-project werkte VSO samen met het internationale bedrijf Syngenta. Met gewasbeschermingsmiddelen, zaden en innovatieve oplossingen helpt Syngenta telers over de hele wereld aan de groeiende vraag naar voedsel en brandstof te voldoen. Vakdeskundigen van Syngenta werkten samen met nationale en internationale vakdeskundigen. Ze zetten de zogenaamde 'Farmer Centers' op, waar boeren terecht kunnen voor landbouwbenodigdheden, zoals meststoffen en zaden, en training en advies.

De dagelijkse controle over de centra ligt bij de lokale ondernemers zelf, die getraind zijn in bedrijfsvoering en landbouwmethoden. Zo is dit project gegroeid tot wat het is vandaag de dag. JOIKKO, een duurzaam, selfsupporting sociaal bedrijf, dat de macht weer teruggeeft aan kleine boeren.

Er zijn momenteel zes 'Farmer Centers' in noordelijk Bangladesh,, met een klantenbestand van 7.000 boeren. In 2020 zal, met financiële investeringen van het Britse Ministerie voor Internationale Ontwikkeling, het project uitgebreid zijn naar twintig centra die 100.000 boeren ondersteunen. In het tweede jaar van het project meldden boeren een stijging van 300% nettoresultaat. Chemisch gebruik van kunstmest en pesticiden is afgenomen met respectievelijk 60-70% en 10-50%. Prachtige resultaten dus.

Door het 'Growing Together'- project is het netto inkomen van boeren in Bangladesh tot **300%** gestegen

Farmer Centers voor boeren in Bangladesh

MEDEWERKERS OVER HUN WERK BIJ VSO

Suzanne de Groen en Maria Breure

“Het is best uniek wat VSO doet, maar nog lang niet iedereen weet dat.”

Dankzij de giften van vele betrokken particulieren vertrekken jaarlijks gemiddeld tachtig mensen naar een van de VSO-projecten wereldwijd. Fondsenwerver Suzanne de Groen, verantwoordelijk voor de particuliere donateurs, en Maria Breure, die de vakdeskundigen bijstaat bij het regelen van praktische zaken voor vertrek, gaan in gesprek over het VSO van nu en in de toekomst. “Nog lang niet iedereen weet waar VSO voor staat.”

Zelfs in deze digitale tijden heeft Maria Breure soms meer dan een kilo papier nodig om alles voor de VSO-vakdeskundige te regelen. Of het nu gaat om vaccinaties, tickets of werkvergunningen, zij zorgt dat alles in orde is als de vakdeskundigen vertrekken.

Renee van Woerden op Schiphol, klaar voor vertrek naar Oeganda.

“Daarbij manoeuvreer ik continu tussen allerlei culturele verschillen. Zo duurt het in Tanzania bijvoorbeeld een half jaar voordat een werkvergunning geregeld is. Daar vindt niemand zich over op, maar hier zijn we dat niet gewend. Onze mensen willen graag lang van tevoren weten waar ze aan toe zijn. Dat snap ik ook, want ze moeten hun baan opzeggen, verzekeringen regelen, hun huis onderverhuren enzovoort. Maar je hebt nu eenmaal met verschillende culturen en andere procedures te maken.”

Ze omschrijft haar werk lachend als: “Pogingen om een ronde vrijwilliger zo prettig mogelijk door een vierkant proces te duwen: het klinkt onmogelijk, maar uiteindelijk lukt het altijd.”

Flexibel en realistisch

Maria Breure werkt al dertien jaar voor VSO en heeft de organisatie in de tijd flink zien veranderen. “VSO stelt hoge eisen aan de vakdeskundigen en dat is nog steeds zo. We willen dat ze tenminste een paar jaar werk- en levenservaring meenemen. Niet alleen omdat ze dan inhoudelijk meer te bieden hebben, maar ook omdat ze dan beter toegerust zijn voor onverwachte situaties waar ze in terecht kunnen komen.”

“Wel is het zo dat VSO geen ‘losse’ uitzendingen meer doet. Per land richten we ons op één of hooguit een paar thema’s. We kunnen de expertise van VSO en onze deskundigen gericht inzetten, waardoor de som groter is dan de losse delen.”

“We zoeken flexibele mensen, die om kunnen gaan met onverwachte omstandigheden.”

VSO focust zich op een aantal kernthema’s, namelijk gezondheidszorg, basisonderwijs en werk & inkomen. Tropenartsen zijn zeer welkom, net als leerkrachten of verloskundigen, maar voor iedereen geldt dat ze eerst een assessment moeten afleggen. Maria: “De ervaring leert dat bevlogen wereldverbeteraars het vaak niet redden. We zoeken juist flexibele, realistische mensen, die om kunnen gaan met tegenslagen en snel niet uit het veld geslagen zijn als dingen anders gaan dan verwacht. Kennisdelen staat op nummer één. Je moet het dus leuk vinden om samen te werken en ook nieuwsgierig zijn naar de informatie die ter plekke aanwezig is.”

VSO-familie

Jaarlijks zendt VSO zo’n tachtig vakdeskundigen uit, waarvan steeds meer via de corporate partners als Randstad en Berenschot. Fondsenwerver Suzanne de Groen: “Ongeveer 80 procent van onze inkomsten is afkomstig van de groep betrokken particuliere donateurs. Daar zijn wij natuurlijk blij mee, maar het maakt ons als organisatie ook kwetsbaar. Het is beter om de inkomstenbronnen wat meer te spreiden. Daarom bekijken we mogelijke samenwerkingen met grote bedrijven, andere fondsen en de Nederlandse overheid. Wat mij betreft streven we naar een fifty/fifty-verdeling tussen particuliere donateurs enerzijds en overige inkomsten anderzijds.”

Breder publiek

Daar kunnen zowel de vakdeskundigen als de VSO-medewerkers een belangrijke rol in gaan spelen, net als de particuliere donateurs. “Het is best uniek wat VSO doet, maar nog lang niet iedereen weet dat”, zegt Maria. “We verdienen een breder publiek. Hoe bekender VSO wordt, des te meer mensen direct of indirect een steentje kunnen bijdragen.”

Wat Suzanne betreft mag VSO zich daarom ook vaker profileren in het publieke debat. “Niet alleen om onze naamsbekendheid te vergroten, maar ook om te zorgen dat het publiek weet waar VSO voor staat.”

Ook de particuliere donateurs zouden wat meer bij het reilen en zeilen van de organisatie betrokken mogen worden. “Data spelen daarin een steeds grotere rol. Een goede database stelt ons in staat om op een persoonlijke en passende manier contact te onderhouden met onze donateurs. Soms is een mailtje met een korte update op zijn plaats, bij andere gelegenheden sturen we liever een brief. We willen ook weer niet té veel mails en informatie sturen. Dat hele proces kunnen we nog verder finetunen.”

“Onze particuliere donateurs willen we nog meer bij het reilen en zeilen van de organisatie betrekken.”

Suzanne de Groen werkt sinds 2014 als senior fondsenwerver particuliere donateurs bij VSO.

Maria Breure werkt als Volunteer Support & Resettlement. Al meer dan dertien jaar regelt zij alle praktische zaken voor onze vrijwilligers.

ACTIVITEITEN EN RESULTATEN

VSO IN NEDERLAND

Programma's met Nederlandse partners

Een groot aantal Nederlandse fondsen en major donors, zoals SAS en de Stichting Weeshuis der Doopsgezinden, financieren meerjarenprogramma's op het gebied van onderwijs, gezondheidszorg en werk & inkomen. Daarnaast heeft VSO steun van de Europese Unie gekregen voor een programma gericht op het versterken van negen VSO-landkantoren en de partners waarmee zij samenwerken om bij calamiteiten en humanitaire rampen adequater te kunnen handelen. Tevens hebben we het afgelopen jaar onze doelstelling behaald om met bedrijvenpartners succesvol samen te werken, zoals Randstad, Accenture, Achmea, RHDHV (Royal Haskoning) en Berenschot. We hebben voornamelijk gefocust op samenwerking met bestaande partners, onze doelstelling om het netwerk met nieuwe partners uit te breiden staat hoog op de agenda voor het komende jaar.

We zijn trots op een aantal grotere programma's waar we met Nederlandse partners aan hebben kunnen bijdragen in het afgelopen jaar:

- In **Bangladesh** zorgen we met financiering van Nederlandse fondsen dat **meer jongeren op het platteland eigen bedrijfjes kunnen beginnen**. We stimuleren vooral ook meisjes een opleiding te gaan doen, of hun eigen schapen te fokken of kassen te beheren.

We activeren **700 jongeren in 24 dorpen** om zich via jeugdclubs in te zetten voor hun omgeving. Op deze manier trekken minder jongeren naar de stad. Dit project heeft in januari 2018 de eerste prijs gekregen op een door de overheid georganiseerde ngo-fair in Gaibandha.

- Met ons **RISE-programma in Tanzania** hebben we de **leefomstandigheden van drie dorpen in Tanzania** verbeterd. De gezinnen daar, die vooral moeten leven van de landbouw, hebben door het krijgen van microkredieten en trainingen hun inkomsten kunnen vergroten. De Nederlandse vakdeskundige Nico Staal werkte met Tanzaniaanse en Oegandese vakdeskundigen aan het begeleiden van boeren naar betere opbrengsten. Twee medewerkers van Achmea hebben onze lokale partner geadviseerd rond het beheer van microkredieten voor deze boeren. Daarnaast werden 5 scholen verbeterd en gaan we nu 25 scholen en het onderwijsmanagement ondersteunen. Op deze manier kunnen meer kinderen met een gevulde maag naar school, waar ze beter les krijgen. Daarnaast is het onderwijs in de dorpen verbeterd én de positie van vrouwen en meisjes versterkt. Het project krijgt een vervolg, waarmee we uiteindelijk **3000 ouders en 10.000 kinderen op 20 scholen** bereiken.

10.000
Kinderen op

20
Scholen

- Adviseurs van **Berenschot** zijn voor het project **'Growing Together'** naar **Bangladesh** afgereisd. Berenschot heeft antwoord gegeven op de vraag van VSO hoe farmer centers, die de landbouwvaardigheden van zo'n 10.000 boeren verbeteren, zich zonder steun van externe financiers kunnen redden. De samenwerking toont de toegevoegde waarde van andere dan 'traditionele' manier van kennis delen. Het laat zien dat VSO mensen weet te betrekken bij ontwikkelingswerk en de expertise 'overzee' weet te benutten.

- Ons onderwijsprogramma in **Ethiopië**, waarmee we al 10.000 kinderen op 11 basisscholen in Benishangul-Gumuz hebben bereikt, heeft dit jaar extra financiering gekregen van twee nieuwe fondsen, waardoor nu nog meer kinderen met een handicap naar school kunnen en de allerarmste gezinnen worden geholpen om hun kinderen, vooral de dochters, naar school te laten gaan.

Vera Boon is als VSO-vakdeskundige werkzaam geweest voor het RISE-project in Tanzania.

KUNNEN FARMER CENTERS IN BANGLADESH ZELFSTANDIG VERDER?

Adviesbureau Berenschot zocht het uit voor VSO

Wat als je boer bent, maar je oogst zó mager is dat je er amper zelf van kunt eten? Laat staan iets overhoudt om te verkopen? Voor veel boeren in Bangladesh is dat de harde realiteit. Daarom richtte VSO twee jaar geleden het project 'Growing Together' op. En bouwde Farmer Centers, waar boeren terecht kunnen voor landbouwbenodigdheden en advies. Maar wat gebeurt er met die centers als de financiering en hulp zouden stoppen? Kunnen zij zelfstandig verder? Adviesbureau Berenschot stuurde adviseurs naar het platteland van Bangladesh om op die vragen een antwoord te vinden.

47% van de beroepsbevolking werkt in de landbouw

Kleine stukjes land, onvoldoende kennis van landbouw en beperkte toegang tot de markt. Het lukt boeren in Bangladesh nauwelijks om genoeg oogst te produceren voor de verkoop. Het gevolg: weinig tot geen inkomsten. Bovendien zorgen mislukte oogsten voor een nog groter probleem: te weinig voedsel voor de 160 miljoen inwoners van het land. Om hier verandering in te brengen werkt VSO in het noordoosten aan het project 'Growing Together': een innovatief programma dat met de oprichting van Farmer Centers de landbouwvaardigheden van zo'n 10.000 boeren moet verbeteren.

Farmer centers

"We spraken met boeren, bezochten hun akkers en gingen op bezoek bij de Farmer Centers", vertelt Frank Gortemaker (36), senior consultant bij Berenschot. "Al snel werd duidelijk dat de centers de boeren enorm vooruithelpen. Ze kunnen er bijvoorbeeld een tractor huren, zaden en bestrijdingsmiddelen aanschaffen, maar ook trainingen volgen. Iets waar gretig gebruik van wordt gemaakt, omdat bij de meeste boeren simpele basiskennis van landbouw ontbreekt. En wie wil, kan er zelfs een lening afsluiten om landbouwgrond te kopen. Met hulp van deze centers leren boeren hoe ze succesvol groente, aardappelen en rijst kunnen verbouwen. Ook kunnen ze hun oogst – voor een kleine bemiddelingsfee – via het center verkopen aan handelaren en andere afnemers."

Financieel onafhankelijk

De belangrijkste vraag van VSO aan Berenschot was: kunnen de centers zich redden zonder steun van externe financiers? "Om die vraag te beantwoorden, moesten we eerst onderzoek doen naar de kosten en opbrengsten van een Farmer Center", vertelt Daniël Huisman (50), senior consultant. "Hoeveel produceren de boeren nu? Dragen ze voldoende contributie af? En wat is een reële bemiddelingsfee? De antwoorden verwerkten we in een rekenmodel."

Op elkaar aangewezen

"Drie leden van ons team maakten voor hun werk in Nederland regelmatig dit soort rekenmodellen", gaat Daniël verder. "En een ander teamlid had ervaring met het coachen van teams. Na twee weken van intensieve samenwerking waren we klaar. Uit het model bleek dat de Farmer Centers – als ze op de huidige manier zouden doorgaan – het zonder financiële hulp niet zouden redden. Dat was slecht nieuws voor de boeren, die enorm blij zijn met de hulp van de centers. Het model liet gelukkig ook zien wat moest gebeuren om de centers wél financieel zelfvoorzienend te maken. We lieten ook het verdienmodel zien als de Farmer Centers verder zouden groeien. Die cijfers zagen er gelukkig goed uit. Onze bevindingen worden nu gebruikt om toekomstige investeerders aan te trekken."

Uitzending met impact

De uitzending heeft niet alleen impact gehad op het project, maar ook op Frank en Daniël zelf. "Ik vond het bijzonder om in een heel andere omgeving zo nauw samen te werken met mijn collega's, en kan nu makkelijker zaken loslaten", concludeert Daniël. Ook op Frank heeft de uitzending indruk gemaakt: "Ik had niet verwacht dat in Bangladesh zo weinig kennis is van landbouw. Het staat er echt nog in de kinderschoenen. Door de contacten met de lokale bevolking heb ik geleerd hoe ik mensen op hun gemak kan stellen, zonder daarvoor woorden te gebruiken. Dit pas ik in mijn werk nu vaak toe. Het was een ervaring die we niet snel zullen vergeten."

SAMEN BEREIKEN WE MEER

Vanuit die gedachte werkt VSO sinds 2016 samen met adviesbureau Berenschot. Senior adviseurs gaan via VSO op uitzending. Door het delen van hun kennis, leveren ze een waardevolle bijdrage aan onze projecten in Afrika en Azië.

Uitzending van Nederlandse vakdeskundigen

Keer op keer blijkt dat een grote groep mensen in Nederland enorm gemotiveerd is om zich in te zetten voor ontwikkelingssamenwerking. Zij zijn bereid hun carrière in Nederland tijdelijk op te schorten om zich met passie in te zetten om met mensen in Afrika en Azië te werken aan een betere toekomst. Via VSO doen vakdeskundigen dat tegen een lokaal salaris.

In totaal hebben 132 vakdeskundigen via VSO in Nederland het afgelopen jaar ter plekke hun bijdrage geleverd aan de VSO-doelstellingen. 46 van hen hebben op individuele basis gesolliciteerd. De overige 86 vakdeskundigen hebben bijgedragen via hun bedrijf, vaak op het gebied van werk & inkomen.

“Door de contacten met de lokale bevolking heb ik geleerd hoe ik mensen op hun gemak kan stellen, zonder daarvoor woorden te gebruiken. Dit pas ik in mijn werk nu vaak toe. Het was een ervaring die we niet snel zullen vergeten.”

Daniel Huisman, senior consultant Berenschot

29 Randstad-medewerkers werkten aan betere kansen voor kwetsbare mensen op de arbeidsmarkt en hielpen hen een eigen bedrijfje te starten, voornamelijk in Tanzania (jeugd) en India (mensen met een beperking).

2 Achmea-medewerkers hebben onze lokale partner in Tanzania geadviseerd rond het beheer van microkredieten voor deze boeren.

5 Accenture-medewerkers hebben een bijdrage geleverd aan projecten op het gebied van duurzame werkgelegenheid in Tanzania en Bangladesh.

1 Medewerker van RHDHV (Royal Haskoning) heeft advies uitgebracht op het gebied van marketing, bedrijfsplanning en financieel management in een MKB-ontwikkelproject in Tanzania.

6 medewerkers van Berenschot in het Growing Together-project.

Een team van **12** medewerkers van SAP heeft in Noord-Oeganda drie technische scholen geadviseerd op het gebied van de aansluiting van het onderwijs op de vraag naar technische beroepen binnen lokale industrie.

Daarnaast is een business plan opgesteld voor een duurzame toekomst en advies gegeven hoe de school beter gemanaged en gemarket kan worden.

Een team van **15** medewerkers van Mondelez heeft bijgedragen aan het 'Cocoa Life'-project in Ghana. Het project helpt de cacaoboeren om hun afzetketen te verbeteren, meer producten te kunnen verkopen en zo hun inkomsten te verduurzamen.

Een team van **16** medewerkers van Syngenta heeft in Bangladesh lokale boeren geadviseerd om hun gewasopbrengsten te vergroten.

Cacao-landbouwgemeenschappen in Ghana profiteren van hogere opbrengsten en hogere winsten dankzij onze 'Cocoa Life'-samenwerking met Mondelēz International.

Een VSO-vakdeskundige verblijft meestal een half jaar tot twee jaar bij een lokale organisatie. Zo kunnen zij een relatie opbouwen binnen de gemeenschappen waar zij werken en ervoor zorgen dat zij duurzame resultaten boeken in de opbouw van kennis en vaardigheden.

Soms werken we met kortere missies, als er heel specifieke en afgebakende vragen zijn. Daarnaast gebeurt het regelmatig dat onze vakdeskundigen het stokje overdragen aan een opvolger uit Europa of een lokale vrijwilliger, die het programma verder kan uitbreiden.

Ons team in Nederland werkt aan het werven, selecteren, trainen en voorbereiden van de deskundigen. Tijdens de uitzending begeleiden we waar nodig op afstand en na terugkomst evalueren we de uitzending. Om deze vakdeskundigen te werven, organiseerde VSO onder andere een aantal 'Meet VSO' bijeenkomsten waarbij geïnteresseerden informatie kregen over de voorwaarden van uitzendingen. Daarnaast hebben we een voltallig team van vrijwillige selecteurs om de juiste vakdeskundigen te screenen en selecteren.

Successen en uitdagingen

Terugkijkend op het afgelopen jaar hebben we enkele successen én uitdagingen geconstateerd.

Successen:

- De vakdeskundigen zijn tevreden over de kwaliteit van de begeleiding en de klantgerichte en efficiënte voorbereiding.
- Een relatief groot deel vakdeskundigen gaat een tweede of zelfs derde keer op uitzending.
- Veel van onze teruggekeerde vakdeskundigen zijn ambassadeurs voor het leven. Zij kunnen uit eigen ervaring bijdragen aan meer begrip voor armoedeproblematiek en zo ook na hun uitzending zorgen voor een gelijkwaardiger wereld.
- VSO maakt de uitzending van groepen vanuit bedrijven mogelijk, iets wat door beide partijen erg gewaardeerd wordt.
- De samenwerking tussen Randstad en VSO in Tanzania en India; een partnership die al veertien jaar bestaat. Randstad brengt expertise in daar waar ze goed in is: werkgelegenheid scheppen en mensen een betere kans geven op de arbeidsmarkt.
- Deze expertise wordt bijvoorbeeld in India gebruikt om mensen met een beperking aan werk te helpen of een eigen bedrijfje te starten. Randstad financiert niet alleen deze VSO-projecten, medewerkers worden ook ter plekke ingezet om kennis te delen.

Uitdagingen:

- De rol van onze internationale vakdeskundigen is complexer geworden. Zij werken binnen grotere en complexe programma's waar het bereiken van een systeemverandering voorop staat. Als vakdeskundige moet je goed zijn in je vak, maar ook een goede trainer zijn, een projectmanager, een facilitator en een strategische rol kunnen nemen. Dat vraagt een extra zorgvuldige search en selectie en goede voorbereiding van de vakdeskundige door VSO.
- De wereld wordt complexer met betrekking tot het verkrijgen van visa, werkvergunningen, of bijvoorbeeld de nieuwe privacywetgeving

in binnen- en buitenland. Dat vraagt extra aandacht van VSO om te zorgen dat onze processen voldoen aan alle eisen. De voorbereiding is daardoor arbeidsintensiever en de tijd tussen selectie en uitzending is soms langer.

- Het aantal nieuwe uitzendingen bleef achter bij de verwachting. Deels wordt dit veroorzaakt door het stijgende aantal nationale uitzendingen en uitzendingen tussen landen in het zuiden. In ieder geval zullen we het komende jaar nauwer samenwerken met onze landenkantoren om (meer) nieuwe plaatsingen te ontwikkelen die goed aansluiten op hun behoeften.

Fondsenwerving

Particuliere donateurs

Het werk van VSO wordt mede mogelijk gemaakt door onze achterban. Bedrijven, fondsen en ruim 31 duizend particuliere donateurs steunen onze missie financieel. Onze particuliere donateurs zijn erg trouw. Ruim een vijfde van onze donateurs steunt ons al langer dan tien jaar. 64 procent

van de actieve donateurs steunt ons al vijf jaar of langer. Bovendien kiezen steeds meer donateurs ervoor hun steun vast te leggen in een periodieke schenkingsovereenkomst. Hierdoor profiteren zij van belastingvoordeel en kan VSO haar werkzaamheden nog beter plannen. Een mooie win-win!

“Periodiek schenken vind ik belangrijk, want daarmee krijgt een schenking een meerjarig en dus structureel karakter. Prettig voor VSO vanwege de continuïteit. En fijn voor mij, omdat ik niet steeds opnieuw hoef te bepalen welk goede doel ik wil steunen. En de fiscus betaalt ook nog mee, waardoor ik het budget kan verdubbelen. Iedereen blij!”

Aize Bouma, donateur

Uitdagingen

VSO heeft het afgelopen jaar ingezet op een aantal nieuwe strategieën om fondsenwerving en relaties met de achterban te versterken.

- Online werving van nieuwe relaties is een interessante strategie waarop we ook in 2018/2019 blijven inzetten. Afgelopen jaar bleven de resultaten nog achter.

- VSO heeft in eerdere jaren veel geïnvesteerd in een goede database en het beter inrichten van de contractstrategie met onze relaties. Hierdoor kunnen we komend jaar nieuwe donateurs van betere informatie voorzien.
- De strategie om major donors te werven en een middle donor propositie te ontwikkelen heeft nog onvoldoende resultaten gehad. De inkomsten bleven achter bij de verwachting.

“Ik steun VSO omdat ik het belangrijk vind dat mensen leren zichzelf te redden. Zo kunnen ze zelf werken aan een beter leven. Ik neem VSO op in mijn testament omdat ik graag wil dat jullie werk doorgaat, ook als ik er niet meer ben.”

De heer C.W. Koning uit Beverwijk

Nalatenschappen

Ook nalatenschappen dragen bij aan onze inkomsten. In 2017–2018 verkreeg VSO een nalatenschap van onze oud-collega en oud-vakdeskundige Caroline van der Wal. Zij kwam bij een noodlottig ongeval om het leven in 2016. Zij zette zich het grootste deel van haar leven in voor ontwikkelingssamenwerking. Ze werkte onder andere als landendirecteur van VSO in Kameroen.

Uit haar nalatenschap heeft VSO de Caroline van der Wal Award in het leven geroepen. Net als Caroline zijn veel VSO-ers nog lang betrokken bij projecten in Afrika en Azië. Met de award zet VSO jaarlijks twee van deze projecten in het zonnetje. Zo houden we de herinnering aan een dierbare collega levend en zetten we haar nuttige werk voort.

MEDEWERKERS OVER HUN WERK BIJ VSO

Hans Voerman en Irene Sleven

Hoe breder je blik, hoe groter de impact

Jaren geleden stond hij zelf als VSO-vrijwilliger voor de klas in Ghana. Nu koppelt Hans Voerman als recruiter nieuwe vakdeskundigen aan passende projecten. Irene Sleven is pas sinds juni 2018 in dienst van VSO, maar werkte al jaren als ontwikkelingswerker in onder andere Liberia en Irak. Samen gaan ze in gesprek over de impact die VSO-projecten kunnen hebben: “Soms werkt peer-education beter.”

“Ik leerde VSO kennen toen ik na mijn opleiding tot biologieleraar uitgezonden werd naar Ghana”, zegt Hans Voerman. “Daar werd ik meteen voor de klas gezet. Dat doen we nu niet meer. VSO’ers werken nu met lokale docenten, lerarenopleiders en schooldirecteuren om hen in staat te stellen beter onderwijs te kunnen geven. Op deze manier heeft VSO meer impact, die bovendien duurzamer is.”

“Je doet dingen waarvan je niet wist dat je ze kon.”

Daar hebben beide partijen profijt van, zo leert zijn ervaring. “We zenden bijvoorbeeld vaak artsen uit. In Nederland worden die getraind om zich te beperken tot hun eigen specialisme, maar bij onze projecten moet je juist breder kijken. Als bijvoorbeeld drie keer per dag de stroom uitvalt waardoor je niet kunt opereren, is het de moeite

waard om je te verdiepen in de vraag hoe dat komt en wat jij kunt doen om de situatie te verbeteren.”

Die brede blik helpt niet alleen de gemeenschap ter plaatse, vakdeskundigen nemen die ook weer mee terug naar Nederland. “Tijdens je uitzending doe je dingen waar van je niet wist dat je ze kon. Dat gevoel blijft altijd bij je.”

Inkomenspositie van vrouwen

Hoe breder je blik, hoe groter de impact, daarvan is ook Irene Sleven overtuigd. “Vakmensen vervullen verschillende rollen. Neonatologie bijvoorbeeld gaat over gezondheidszorg voor pasgeboren baby’s, maar ook over seksuele voorlichting, want hoe kun je voorkomen dat meisjes al op hun 14e zwanger worden? En als je nog breder kijkt, neem je de inkomenspositie van vrouwen mee. Als moeders genoeg verdienen sturen ze hun kinderen eerder naar school. Daardoor stijgt het kennis- en opleidingsniveau en ook dat komt de volksgezondheid ten goede.”

“Cijfers zijn belangrijk, maar het zijn de individuen die je blijven.”

Individuele verhalen

Hans werd als onervaren leerkracht voor een groep van zestig kinderen gezet. De middelen waren beperkt en het niveau van de leerlingen liepen erg uiteen. “Je plant zaadjes en af en toe bloeit er iemand op. Niet iedereen kon schrijven en tijdens de les zaten er vaak kinderen te slapen. Maar er zat ook een heel intelligent meisje tussen dat het geschopt heeft tot verpleegkundige. Haar vergeet ik nooit meer. Daar doe je het voor.”

De combinatie van echt impact te kunnen hebben en de individuele verhalen is ook voor Irene een belangrijke drijfveer. “Cijfers zijn belangrijk; kinderen groeien beter en doen het beter op school als ze gezonde voeding krijgen, maar het zijn de individuen die je blijven.”

Millennials en pensionado’s

De gemiddelde leeftijd van VSO-vrijwilligers is momenteel 42 jaar. Zowel daarboven als daaronder bevindt zich een groot potentieel aan vakdeskundigen die nog te weinig aangesproken wordt, stelt Irene. “Daar liggen kansen. Millennials bijvoorbeeld, zijn best bereid zich in te zetten voor hun omgeving, maar kunnen vaak niet zomaar een of twee jaar weg. Hen moeten we dus korter durende varianten gaan aanbieden.”

Ze ziet nog meer voordelen in het uitzenden van jongeren. “Peer-education blijkt een heel goede manier om kennis over te dragen. Jongeren spreken liever met leeftijdgenoten over zaken als seksuele voorlichting of tienerzwangerschappen.”

Aan de andere kant van het leeftijdsspectrum staan de pensionado’s; mensen die bijna of helemaal met pensioen zijn en iets zinvol met hun tijd willen doen. Zij hebben de rust en de volwassenheid, en vaak ook de financiële mogelijkheid, om een tijdje weg te gaan en iets zinvol met hun tijd en opgebouwde kennis en ervaring te doen.”

“Markt en overheid samenbrengen is de kracht van VSO.”

Nieuwe arbeidsplaatsen

Steeds meer vakdeskundigen worden uitgezonden via het bedrijf waar ze werken. VSO heeft partnerships met bedrijven als Randstad, Berenschot en Syngenta. Deze medewerkers

blijven korter dan gemiddeld en gaan vaak met een concrete opdracht op pad. Zo ontwikkelde een medewerker van Randstad gedurende twee weken in Tanzania een programma dat lokale bedrijven in staat moet stellen om te groeien. “Als die kleine familiebedrijfjes kunnen doorgroeien, ondernemers leren boekhouden en meer geschoolde werknemers kunnen aannemen, kan het aantal arbeidsplaatsen toenemen,” schetst Irene de potentiële impact die een dergelijke uitzending kan hebben. “Dat geeft jonge mensen de kans om een zinvol bestaan op te bouwen. Werkgelegenheid is van levensbelang voor heel Afrika. Om alle jongeren aan het werk te krijgen, moeten er jaarlijks 18 miljoen banen gecreëerd worden. Dat zijn er 34 per minuut.”

Samenbrengen

De aanpak waarin markt en overheid samenkomen is de kracht van VSO, stelt Irene. “Doordat wij al zo lang vrijwilligers over de hele wereld uitzenden, hebben wij toegang tot afgelegen gebieden. Onze kracht is dat we partijen samen kunnen brengen. Als dat op een goede manier gebeurt, wordt onze impact nog oneindig veel groter.”

Recruiter **Hans Voerman** ging als net afgestudeerd docent voor VSO naar Ghana. Inmiddels is hij matchmaker tussen projecten en vrijwilligers.

Irene Sleven is sinds 2018 Programme Officer bij VSO. Daarvoor werkte ze vijf jaar voor het Duitse Welthungerhilfe.

ORGANISATIE & MANAGEMENT

VSO is een zelfstandige stichting, die nauw verbonden is aan het wereldwijde VSO-netwerk. Dit netwerk bestaat, naast VSO in Nederland, uit de 24 landenkantoren in Azië en Afrika, het internationale kantoor in Kingston en een vestiging in Ierland. VSO ondersteunt het internationale werk door fondsen te werven, vakdeskundigen uit te zenden, voorlichting te geven en programma's van onze landenkantoren te versterken met partners in Nederland.

Bestuur VSO

VSO onderschrijft de principes van Goed Bestuur die zijn vastgelegd in de SBF-Code Goed Bestuur voor Goede Doelen. Deze principes zijn ook opgenomen in de Erkenningregeling Goede Doelen, die per 1 januari 2016 keurmerken zoals het CBF-Keur/CBF-Certificaat, het RfB-keur en het Keurmerk Goede Doelen vervangt.

VSO heeft een éénhoofdige directie. Met ingang van maart 2017 werkt VSO volgens het raad van toezicht model. De primaire verantwoordelijkheid voor het handelen van de organisatie ligt bij de directeur/bestuurder en zijn managementteam. De directeur vervult zijn taken in overeenstemming met een directiereglement.

Per 1 oktober heeft directeur Pepijn van Dijk zijn werkzaamheden bij VSO beëindigd. Pepijn van Dijk heeft mede invulling gegeven aan de koers van verdere integratie van VSO met het internationale VSO-netwerk. Hij heeft ervoor gekozen zijn loopbaan een andere richting te geven, binnen het

veld van (maatschappelijk) ondernemerschap. Per 1 oktober trad Piet van Ommeren aan als interim-directeur. In deze periode is verder gewerkt aan het vormgeven van de integratie met VSO internationaal en het versterken van het werk van VSO. Op 12 maart 2018 is Erik Ackerman gestart als nieuwe directeur. Hij heeft naast zijn functie bij VSO een nevenfunctie als voorzitter van het bestuur van de stichting 'GroenLinks in de Europese Unie'.

De raad van toezicht stelt de bezoldiging en arbeidsvoorwaarden van de directeur/bestuurder vast. De raad hanteert hierbij de Adviesregeling Beloning Directeuren van Goede Doelen. De adviesregeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. De bezoldiging van de directeur/bestuurder van VSO is in overeenstemming met functiegroep E van de Regeling. Het voor de toetsing relevante jaarinkomen van de directeur bedraagt maximaal € 82.408.

Naam	FTE	Aantal uur	Periode	Bezoldiging incl. pensioenlasten
Pepijn van Dijk	1	36 uur	01/04/2017 – 30/09/2017	€ 51.445
Erik Ackerman	1	36 uur	12/03/2018 – 31/03/2018	€ 5.339

Erik Ackerman nieuwe directeur VSO

Erik Ackerman is de afgelopen zeven jaar werkzaam geweest als directeur Verenigingszaken, Communicatie en P&O bij IVN Natuureducatie, een organisatie die zich inzet voor een groen, gezond en duurzaam Nederland. In die hoedanigheid heeft hij zich vooral gericht op het vergroten van de zichtbaarheid van deze grote vrijwilligersorganisatie. Daarnaast heeft hij een bedrag geleverd aan het werven van nieuwe leden en vrijwilligers en het optimaliseren van de ondersteuning van deze groepen.

Bij ICCO, een organisatie die armoede en onrecht bestrijdt door lokale partnerorganisaties in ontwikkelingslanden financieel te steunen, heeft

Ackerman zijn ervaring opgedaan in de wereld van ontwikkelingssamenwerking.

Als relatiebeheerder Midden-Oosten was hij verantwoordelijk voor het landenprogramma en in die rol heeft hij veel samengewerkt met lokale partners die zich inzetten voor o.a. mensenrechten, gezondheidszorg en verbetering van de landbouw. Daarnaast stond hij aan de wieg van een speciaal programma waarbij vrijwillige burgerwaarnemers drie maanden in Israël en Palestina verbleven.

Erik heeft in Leiden gestudeerd en een master Bestuurskunde behaald, met als specialisatie de problematiek in ontwikkelingslanden.

© VSO/Mussa

Toezicht houden

Op 15 maart 2017 werd het bestuur van VSO officieel een raad van toezicht met de bestuursleden als eerste leden. De raad van toezicht, het toezichthoudend orgaan van VSO, dient als klankbord voor de directie en als werkgever voor de directeur.

De leden helpen om de organisatie in haar missie, doelen, plannen en interne werkwijzen naar het hoogst mogelijke niveau te krijgen. Ze doen dit door zo constructief-kritisch mogelijk toezicht te houden en door het geven van gevraagd en ongevraagd advies aan het management. De samenstelling en taken van de raad van toezicht zijn vastgelegd in de statuten. De leden ontvangen geen vergoeding voor hun taken. Leden van de raad van toezicht worden benoemd voor een periode van vier jaar. Ze kunnen eenmaal worden herbenoemd. Afgelopen boekjaar trad de voorzitter van de raad van toezicht, Pieter Marres af. Hij trad aan op 1 januari 2011. VSO dankt Pieter Marres voor zijn jarenlange inzet van de organisatie.

Guus Eskens, die reeds in de raad was benoemd, nam in juni 2017 de voorzittershamer over. In maart 2018 is Philip Goodwin benoemd als lid van de raad van toezicht. Daarmee bereikte de raad aan het eind van het boekjaar weer zijn voltalligheid.

De raad van toezicht kwam in het boekjaar viermaal bijeen. In deze periode ging de aandacht van de raad van toezicht onder andere uit naar:

- Benoeming van de directie. Met het terugtreden van Pepijn van Dijk was de invulling van de directie een belangrijk aandachtspunt voor de raad.
- Integratie met VSO internationaal.
- Fondsenwerving.
- Voorbereiding en goedkeuring van het jaarplan 2018-2019 en de bijbehorende begroting.

Raad van Toezicht VSO

Guus Eskens - voorzitter

Trad aan in maart 2017. (Neven)functies: voorzitter Raad van Toezicht I+ Solutions Worldwide, bestuurslid Healthnet TPO, bestuurslid bij Nefkens Stichting Ontwikkelingssamenwerking, bestuurslid bij Josephine Nefkens Stichting, voorzitter bij Stichting "Drie Straatjes" Rotterdam.

Philip Goodwin Trad aan in maart 2018 (Neven)functies: CEO VSO International.

Steven Hubeek Trad aan in april 2010. Werd herbenoemd op 20 april 2015. (Neven)functies: onafhankelijk adviseur, vrijwilliger De Normaalste Zaak.

Joke Langbroek Trad aan in april 2016. (Neven)functies: chief program officer bij Plan Nederland.

Fons de Zeeuw Trad aan in mei 2016. (Neven)functies: directielid Oost NV.

Structuur, vrijwilligers en medewerkers

VSO zet aan het eind van dit boekjaar en aan het begin van het volgende een aantal belangrijke stappen in de ontwikkeling van zijn organisatie(structuur). Er is gekozen voor een platte organisatie waarin de eigen professionele verantwoordelijkheid van medewerkers voorop staat. Zij werken in vaste maar ook in projectmatige teams. Binnen de Nederlandse organisatie, maar in toenemende mate ook binnen de globale VSO-organisatie. Hiermee benutten we optimaal de kennis en vaardigheden van ons grote internationale netwerk. Een voorbeeld hiervan is het team Volunteering, dat zich bezighoudt met alle zaken rond de uitzendingen van vakdeskundigen.

Het team werkt in de praktijk volledig geïntegreerd met de collega's in het VK en vormt samen het 'Europe Resourcing Team', dat als geheel de Europese 'markt' van vakdeskundigen bedient. Op het terrein van communicatie en fondsenwerving maken we in Nederland bijvoorbeeld steeds meer gebruik van het 'brand team' op het gebied van vormgeving en het verzamelen van verhalen en beelden over onze projecten. Ons team programma & partnerships

staat in nauwe verbinding met de wereldwijde programmaspecialisten en de landenkantoren. Er wordt aan een gezamenlijke fondsen- en bedrijvenstrategie gewerkt.

Onze nieuwe wijze van samenwerken met de internationale VSO-organisatie legden we in maart 2018 vast in een 'Affiliate Agreement'. Onderdeel daarvan is dat de internationale CEO van VSO heeft plaatsgenomen in de Raad van Toezicht van VSO, en dat de voorzitter van de RvT van VSO plaatsneemt in de International Board van de internationale VSO-organisatie.

In 2017-2018 waren er 106 vrijwilligers actief voor VSO in Nederland. 43 van hen zijn 'alumni': teruggekeerde vakdeskundigen. Hun ondersteuning is heel divers en hangt af van hun kennis en expertise. Ze werken bijvoorbeeld als editor, fotograaf, vertaler, ondersteuner op kantoor en helpen bij evenementen. Ook voeren vrijwilligers in teams van twee assessmentgesprekken met potentiële vakdeskundigen. Dit is een belangrijk onderdeel van onze selectieprocedure. De meeste assessors zijn alumni. Hun eigen ervaring helpt hen om te beoordelen of mensen geschikt zijn voor uitzending. Een aantal vrijwilligers richt zich expliciet op fondsenwerving. Zij vormen het

Vrijdag Funding Team, dat afgelopen jaar € 60.000 ophaalde aan financiering voor het plaatsen van vakdeskundigen – een prachtig en belangrijk resultaat. VSO bood ook de mogelijkheid aan organisaties om medewerkers een deel van hun re-integratie bij ons op kantoor te laten doen.

Conform de Code Goed Bestuur voor Goede Doelen staat in ons vrijwilligersbeleid welke activiteiten vrijwilligers kunnen uitvoeren, en welke niet. We hebben ook vastgelegd hoe we omgaan met aspirant-vrijwilligers, hoe we vrijwilligers informeren en hoe we met hen over hun inbreng communiceren. Dankzij dit beleid waarborgen we de (rechts)positie van vrijwilligers, zorgen we ervoor dat zij en betrokkenen weten waar ze aan toe zijn, en zorgen we ervoor dat vrijwilligers het aantrekkelijk blijven vinden om bij ons te werken.

Op 31 maart 2018 werkten er 17 betaalde krachten (14 fte) op het VSO-kantoor in Utrecht. Er waren dertien vrouwen en vier mannen in dienst. Waar nodig breiden we ons vaste team uit met flexibele krachten; in 2017-2018 hadden we drie flexibele medewerkers (2 fte in totaal). Ook hadden we gedurende het jaar vier stagiairs. VSO hanteert bij de beloning van alle medewerkers de CAO Sociaal Werk. Alle functies zijn ingeschaald conform de door Goede Doelen Nederland opgestelde referentiefuncties. VSO heeft de medezeggenschap van medewerkers geregeld via een personeelsvertegenwoordiging (PVT). De PVT bestond in 2017-2018 vertegenwoordigd uit drie medewerkers.

Communicatie met belanghebbenden

VSO werkt in Nederland met een diverse groep belanghebbenden. We werken voortdurend aan een goede communicatie met hen en aan de verbetering daarvan:

- Tweemaal per jaar ontvangen onze donateurs en relaties het gedrukte magazine 'Lifechanges'. Daarin belichten we de resultaten van ons werk, de verhalen van uitgezonden vakdeskundigen en onze partners.
- We houden onze achterban op de hoogte van de impact van ons werk via e-mailupdates. Nieuwe donateurs worden bedankt voor hun steun en geïnformeerd over ons werk via een geautomatiseerde customer journey.
- Facebook, LinkedIn en Instagram zijn belangrijk voor de groei van onze community.
- Eén of meerdere keren per jaar organiseren we een 'Hart voor VSO'-bijeenkomst, waarop we donateurs en andere belangstellenden verwelkomen. We belichten dan de resultaten van ons werk en organiseren bijvoorbeeld een participatieve discussie over een onderwerp dat centraal staat binnen ons beleid.
- Met onze bedrijvenpartners en met de fondsen die ons werken steunen

onderhouden we een persoonlijke relatie, vanuit een vaste accountmanager. Centraal daarin staat om te leren van elkaar. We rapporteren over inhoudelijke en financiële resultaten en bespreken leermomenten.

- Voor mensen die belangstelling hebben om uitgezonden te worden organiseren we enkele malen per jaar een 'Meet VSO' bijeenkomst. We geven dan voorlichting over alle aspecten van een uitzending en gaan in gesprek over de mogelijkheden. Met de vakdeskundigen is intensief contact in de voorbereiding op hun uitzending. Bij terugkeer is er altijd een evaluatieve bespreking.
- Onze landenkantoren hebben intensief contact met onze partners en de groepen waar zij voor werken, onze 'primary actors'. VSO betreft deze 'primary actors' en andere belanghebbenden, zoals overheden, kennisinstellingen, collega ngo's, intensief bij het ontwerp en de voorbereiding van nieuwe programma's en de monitoring daarvan.

Klachten, ideeën en wensen

VSO neemt alle klachten, ideeën en wensen van belanghebbenden serieus. VSO registreert vrijwel alle opmerkingen van donateurs als klacht, dus ook als het om ideeën of wensen gaat. Beide dienen hetzelfde doel: ze bieden de mogelijkheid ons werk te verbeteren. We hebben daarvoor een speciale klachtenregeling, te vinden op onze website. We registreren elke klacht en behandelen die conform onze interne kwaliteitsrichtlijnen. We onderscheiden drie soorten klachten: algemene klachten, klachten van vakdeskundigen en klachten van donateurs. Er zijn in 2017-2018

geen algemene klachten binnengekomen. Evenmin hebben medewerkers zich met een klacht tot de vertrouwenspersoon gewend. We hebben geen klachten van vakdeskundigen ontvangen. In 2017-2018 waren er 67 klachten van donateurs, ten opzichte van 128 in 2016-2017. Een groot deel van de klachten hing samen met de huis-aan-huiswerving. De klachten gingen grotendeels over een afschrijving na opzegging of meerdere afschrijvingen na toezegging van één donatie. Alle klachten zijn direct en naar tevredenheid opgelost.

Planmatige besteding van middelen
VSO werkt in Nederland met een diverse groep belanghebbenden.
We werken voortdurend aan een goede communicatie met hen en aan de verbetering daarvan ►

We vinden het zeer belangrijk om zorgvuldig om te gaan met het geld dat we krijgen van donateurs, bedrijvenpartners en fondsenverstrekkers. VSO spant zich voortdurend in om zo doeltreffend en doelmatig mogelijk te werken.

We werken met een meerjarenstrategie, gebaseerd op de strategie van het wereldwijde VSO-netwerk. Deze dient als uitgangspunt bij het opstellen van jaarplannen en jaarbegrotingen. We werken met specifieke, meetbare doelstellingen op basis van Key Performance Indicators (KPI's) en streefwaarden. Uitkomsten van evaluaties nemen we mee in de ontwikkeling van het eerstvolgende jaarplan. De meerjarenstrategie, de jaarplannen en de daaraan gekoppelde begrotingen worden opgesteld onder verantwoordelijkheid van de directeur/ bestuurder. De raad van toezicht stelt ze vast.

Alle door VSO ontwikkelde projecten krijgen een 'monitoring- en evaluatieframework' op maat. In samenwerking met het VSO-landenkantoor stellen we dit protocol op in aansluiting op de wensen en behoeften van de financier, en de mogelijkheden van onze lokale partners. We controleren elk project jaarlijks, en waar nodig passen we budget en/of doelstellingen aan. Het internationale VSO-netwerk werkt met diverse toetsingsinstrumenten. De belangrijkste kanalen om resultaten van lokale partners te verkrijgen, zijn de Annual Partnership Review en de Partnership Monitoring and Learning Tool.

Periodiek leveren de landenkantoren een evaluatierapportage aan, waarin per project de belangrijkste leerpunten staan. Deze leerpunten nemen we mee voor toekomstige projecten. Ons management evalueert elk jaar de resultaten die in de projecten zijn bereikt. De uitkomsten van deze evaluatie kunnen leiden tot bijstelling van budgetten en/of doelstellingen. Over aanpassingen overleggen we altijd met het betrokken landenkantoor en de lokale partner(s). In het jaarverslag legt de directeur/ bestuurder verantwoording af over het gevoerde beleid en de besteding van de financiële middelen. We publiceren het jaarverslag in combinatie met onze jaarrekening, die door de raad van toezicht wordt goedgekeurd en bovendien een accountantscontrole ondergaat van onze externe accountant (Dubois & Co).

©VSO/Amos Gumulira

Wervingskosten

In 2017-2018 gaven we € 525.202 uit aan onze fondsenwerving. Met die fondsenwerving haalden we uiteindelijk € 3.053.440 op. Het percentage wervingskosten besteed aan de geworven baten komt hiermee uit op 17 procent (15 procent in 2016-2017). VSO voldoet aan de norm binnen de Erkenningregeling van het Centraal Bureau Fondsenwerving: een 'kostenpercentage geworven baten' van maximaal 25 procent op drie jaar gemiddeld. We investeerden in 2017-2018 (in beperkte mate) in huis-aan-huiswerving. Deze investering heeft niet alleen geleid tot financiële steun.

Mensen weten nu ook meer over het werk van VSO en over ontwikkelingssamenwerking in het algemeen. We haalden het geld voor huis-aan-huiswerving daarom niet alleen uit ons budget voor fondsenwerving. Voor 50 procent komt het uit ons budget voor voorlichting.

Kosten voor beheer en administratie

VSO gaf in 2017-2018 € 180.362 uit aan beheer en administratie: 7 procent van de totale lasten en daarmee ruim onder onze eigen maximumnorm van 11 procent. Deze interne norm is gelijk aan het percentage dat VSO hanteert om de kosten van beheer en administratie door te berekenen aan de uit te voeren programma's.

Continuïteitsreserve

VSO is een financieel gezonde organisatie. Daarbij hoort een financiële 'buffer'. Bij VSO bestaat die buffer (de 'continuïteitsreserve') uit het vrij besteedbaar vermogen. Hierdoor kunnen we in een periode met negatieve resultaten toch blijven voldoen aan onze financiële verplichtingen. De raad van toezicht stelt in overleg met de directie de minimale en maximale omvang vast van de continuïteitsreserve en baseert zich voor die bepaling op een onderzoek naar de financiële risico's van het wereldwijde VSO-netwerk als geheel. Op basis van deze inschatting werd besloten dat VSO moet beschikken over een continuïteitsreserve van minimaal € 1.400.000 en maximaal € 2.900.000 (1,5 maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie van VSO). Per 31 maart 2018 bedroeg de continuïteitsreserve € 2.013.650 een verhoging ten opzichte van het vorige boekjaar van € 132.301. VSO wil de komende jaren de continuïteitsreserve meer in lijn brengen met de minimaal benodigde reserve.

Beleggingsbeleid

VSO heeft een risicomijdend beleggingsbeleid. Ook hebben we op dit moment geen directe beleggingen in aandelenfondsen. We handelen hiermee conform de Richtlijn Financieel Beheer van Goede Doelen Nederland.

TOEKOMSTVISIE

VSO gaat het komende jaar een periode van transitie tegemoet. We werken in de periode 2018-2021 vanuit een nieuwe meerjarenstrategie aan het vergroten van onze impact. We hebben een analyse gemaakt van onze sterke en minder sterke punten, en onze strategische uitdagingen. Onze meerjarenstrategie sluit hier op aan en zet in op een aantal bouwstenen:

- Onderdeel van het internationale VSO-netwerk: VSO in Nederland profileert zich nadrukkelijker als onderdeel van het internationale netwerk. VSO is in toenemende mate een globale beweging, waarin elk kantoor of elke 'hub' bijdraagt aan de gezamenlijke missie en strategie. VSO in Nederland zal bijvoorbeeld steeds meer in Europa een centrale rol spelen op het gebied van samenwerking met partners en donoren. Tevens benutten we

de synergievoordelen van een grote, globale organisatie. We leren van elkaar, voorkomen duplicatie en werken zo efficiënt mogelijk met de middelen van donateurs en partners.

- Positionering en groei in partnerschappen: VSO wil zich de komende jaren nadrukkelijker manifesteren als toonaangevende ontwikkelingsorganisatie in Nederland op zijn unieke waarden en kennisgebieden. We bouwen nieuwe partnerschappen rond impact ambities met ngo's, kennisinstellingen, bedrijven en overheden. Hierin willen we ook meer zichtbaar worden in de Nederlandse samenleving. Voornamelijk op het gebied van (beroeps) onderwijs, werkgelegenheid voor kwetsbare groepen en jongeren en zorg willen we ons onderscheiden en excelleren.

- Substantiële groei in programmafinanciering: onze partnerschappen moeten er ook toe leiden dat er meer financiële steun ontstaat om investeren in onze impact doelen en daarmee in de VSO-programma's in Afrika en Azië. We zien onder andere kansen om nieuwe fondsen (ook buiten Nederland) te interesseren, onze relatie met de Nederlandse overheid te versterken en nieuwe bedrijven te verbinden aan onze missie.
- We zien dat er in veel van de landen waarin VSO actief is innovatieve en succesvolle programma's worden geïmplementeerd. In het komende jaar willen we meer gebruik maken van deze 'best practices' door deze verder uit te bouwen. Door 'fact based' en 'knowledge based' te werken krijgen we meer inzicht in deze concepten en kunnen we deze breder inzetten in de strijd tegen armoede.
- Relatie met onze community en vrijwilligers: in de afgelopen dertig jaar zijn al vele honderden

via VSO uitgezonden naar ontwikkelingslanden. Zij zijn onze beste ambassadeurs! Deze alumni willen we beter (liefst: een leven lang!) betrokken houden en binden aan VSO. Ook mensen die incidenteel willen bijdragen met geld of tijd gaan we meer mogelijkheden bieden. Zo ontstaat een diverse en groeiende community rond de missie van VSO in Nederland.

- Diversificatie en uitbreiding van onze particuliere fondsenwerving: naast een groei in inkomsten uit partnerschappen, willen we ook onze particuliere fondsenwerving verder laten groeien. We willen meer focus leggen op het opbouwen van relaties.
- We werken aan een bredere bekendheid van VSO en versterken onze contactstrategie. Daarnaast zetten we in op een groei op het gebied van nalatenschappen, middle/major donors en community fundraising.

VSO-DIRECTEUR ERIK ACKERMAN

“Ik geloof heilig in de kracht van het delen van kennis.”

Erik Ackerman is sinds maart 2018 directeur van VSO in Nederland. Hij ziet het als zijn belangrijkste missie om de impact van VSO op het gebied van onderwijs, gezondheidszorg en werk & inkomen verder uit te breiden. Daarnaast wil hij nog meer verbinding zoeken met partners, donateurs en het Nederlandse publiek: “Ik geloof heilig in de kracht van het delen van kennis.”

Een hechtere samenwerking met VSO-internationaal is een van de zaken bovenaan de agenda van de nieuwe directeur. “We gaan meer nog dan nu de krachten bundelen. Samen vormen we een globale beweging, waarin elk kantoor als een ‘hub’ bijdraagt aan de gezamenlijke missie en strategie. We gaan kennis en resources delen. Bij iedere vraag kijken we vanuit welk land we waaraan het best kunnen bijdragen.”

Hij denkt daarbij aan het bundelen van de krachten bij de begeleiding en voorbereiding van de vakdeskundigen. Ook de financiële administraties kunnen in hoge mate geïntegreerd worden. “Omgekeerd zullen we bij het werven van nieuwe fondsen en markten juist wel lokaal gaan werken. Daar waar we ons met de kennis van onze eigen markt kunnen onderscheiden, zullen we dat natuurlijk doen.”

Best practices

In zijn vorige baan bij IVN Natuureducatie hield Erik Ackerman zich bezig met het vergroten van de zichtbaarheid van deze grote vrijwilligersorganisatie. Als directeur van VSO Nederland wil hij deze ervaring inzetten om bestaande en nieuwe partners nóg duidelijker maken wat VSO te bieden heeft. “VSO is een toonaangevende ontwikkelingsorganisatie in

Nederland en dat mag iedereen weten. Daarom ga ik me inzetten voor het bouwen van nieuwe partnerschappen met ngo’s, kennisinstellingen, bedrijven en overheden. In veel van de landen waarin VSO actief is, werken we aan innovatieve en succesvolle programma’s. In het komende jaar willen we deze ‘best practices’ verder uitbouwen. Door feiten en kennis te delen krijgen we meer inzicht in deze concepten en kunnen we deze breder inzetten in de strijd tegen armoede. Daarnaast willen we de naamsbekendheid van VSO in de Nederlandse samenleving verhogen.”

Groeiende community

De ambassadeurs spelen een belangrijke rol bij het vergroten van de zichtbaarheid van VSO. Het enthousiasme en de deskundigheid van deze teruggekeerde vakdeskundigen zijn goud waard. “Daarom willen we onze alumni beter en langer bij onze organisatie betrekken. Zij kunnen als geen ander laten zien over welke kennis en ervaring VSO beschikt op het gebied van bijvoorbeeld jeugdwerkgelegenheid, onderwijs en gezondheidszorg. Ook mensen die incidenteel willen bijdragen met geld of tijd, gaan we meer mogelijkheden bieden. Zo werken we aan een community rond de missie van VSO in Nederland.”

Meer lezen over hoe VSO in Nederland zich inzet

www.vso.nl

VRAGEN EN FEEDBACK

Bel VSO op 030 23 06 00

of stuur een mail naar info@vso.nl

ADRES- EN JURIDISCHE GEGEVENS

Stichting VSO Nederland

Weg der Verenigde Naties 1, 3527 KT Utrecht

RSIN 9868665

KvK nummer 41155934

IBAN NL93INGB0000000092

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van toezicht van Stichting VSO Nederland te Utrecht.

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017-2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017-2018 van Stichting VSO Nederland te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting VSO Nederland per 31 maart 2018 en van het resultaat over 2017-2018 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 maart 2018;
2. de staat van baten en lasten over 2017-2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting VSO Nederland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit het bestuursverslag.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Oranje Nassaulaan 1
1075 AH Amsterdam
Postbus 53028
1007 RA Amsterdam

Telefoon 020 571 23 45
E-mail info@dubois.nl
www.dubois.nl
KvK nummer 34374865

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag, in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de raad van toezicht voor de jaarrekening

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties. In dit kader is de raad van toezicht verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de raad van toezicht noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van toezicht afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de raad van toezicht de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van toezicht het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen, of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De raad van toezicht moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.
Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van toezicht en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de raad van toezicht gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze controleverklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 27 juni 2018

Dubois & Co. Registeraccountants

G. Visser RA R.R. Caupain RA